

Malta

Vispārīgā informācija

Oficiālais nosaukums:	Maltas Republika
Valsts iekārta:	parlamentāra republika
Galvaspilsēta:	Valleta
Valsts valoda:	maltiešu, angļu

Teritorija

Platība:	316 km ²
Sauszemes robeža:	0 km
Krasta līnija:	196,8 km (nav iekļauta 56,01 km garā Andeša salas krasta līnija)
Administratīvais iedalījums:	68 vietējas padomes
Lielākās pilsētas:	Valleta, Birkirkara, Mosta, Ormi

Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits (2010):	417 617*
Pieaugums (2010):	0,78%*
Nacionālais sastāvs (2001):	maltieši (kartāgiešu un fenīkiešu pēcteču sajaukums ar itāļu un citām Vidusjūras reģiona tautām)**
Reliģijas:	Romas katoļi 98%**

Ekonomiskie rādītāji

IKP (2010):	6,16 miljardi EUR *
IKP pieaugums (2010):	3,7%**
IKP uz vienu iedzīvotāju (2010):	14 759 EUR *
IKP PPP (2010):	10,41 miljardi USD**
IKP PPP uz vienu iedzīvotāju (2010):	25 600 USD **
Eksports (2010):	2,7 miljardi EUR*
Imports (2010):	4,2 miljardi EUR*
Eksporta partneri (2010):	Vācija 12%, Singapūra 10%, Francija 10%, ASV 9%, Lielbritānija 6%, Itālija 6%***
Importa partneri (2010):	Itālija 25%, Lielbritānija 9%, Francija 8%, Vācija 8%***
Eksporta produkti:	elektroiekārtas un mehāniskās iekārtas, zivju izstrādājumi, farmācijas produkti, iespieddarbi
Importa produkti:	kurināmais, dažādas iekārtas, lidaparāti un to aprīkojums, plastmasas izstrādājumi un rūpniecības starpprodukti, pārtika, dzērieni un tabaka
Galvenās nozares:	tūrisms, elektronika, kuģu būvniecība un remonts, celtniecība, pārtikas, dzērienu un tabakas ražošana, farmācija, apavu un apģērbu ražošana
Dabas resursi:	kalķakmens, sāls atradnes, aramzeme
Ienākošās uzkrātās ĀTI (2010):	12,4 miljardi EUR***
Izejošās uzkrātās ĀTI (2010):	1,2 miljardi EUR***
Valūta:	Eiro (EUR); 1 LVL= 1,42 EUR****
Fiskālais gads:	kalendārais gads
Inflācija (2010):	1,51%***
Bezdarba līmenis (2010):	6,9%*
Uzņēmuma ienākuma nodoklis:	35%

Papildus informācija

Tālsarunu kods:	+356
Interneta IDL:	.mt

* Malta National Statistics Offices - <http://www.nso.gov.mt/>

** Central Intelligence Agency – www.cia.gov

*** Central Bank of Malta - <http://www.centralbankmalta.org/>

**** Latvijas Bankas noteikto ārvalstu valūtu kursu vidējā vērtība (latos) 2008. gadā, www.bank.lv

Malta ir maza un blīvi apdzīvota Eiropas valsts, kas aptver septiņu salu arhipelāgu. Tā atrodas Vidusjūrā, 93 km no Sicīlijas krastiem; 288 km uz rietumiem no arhipelāga atrodas Tunisija un 300 km uz dienvidiem – Lībija. Apdzīvotas ir trīs lielākās arhipelāga salas – Malta, Andeša (Goza) un Kemmuna (Comon). Daudzos ličos ierīkotas ostas. Salu ainavai raksturīgi zemi pakalni ar terasveida lauki. Augstākā salu virsotne ir Tadmejrēks (253m), kas atrodas netālu no Dingli pilsētas. Salās nav pastāvīgu upju un ezeru, bet stipru lietusgāžu laikā izveidojas daudzas mazas tērcītes. Galvaspilsēta Valleta ir valdības, tirdzniecības un kultūras centrs.

Malta, atrodoties pašā Vidusjūras centrā, vienmēr ir bijusi civilizāciju saskares punkts, un tās vēsture mērāma tūkstošgadēs. Malta ir apdzīvota jau kopš aptuveni 5200. gada pirms mūsu ēras, bet salās senāk, pirms tur ieradās fenīkieši, dzīvoja arī nozīmīga aizvēsturiska civilizācija. Tieši fenīkieši galveno salu nosauca par *Malat*, kas nozīmē "drošs patvērumš". Vairākus gadsimtus salu grupa bija mājvieta Svētā Jāņa ordeņa bruņiniekiem, bet pēc tam piederēja britu impērijai. Neatkarību Malta ieguva 1964. gadā.

Maltas valdību vada tās partijas līderis, kura ieguvusi visvairāk balsu Pārstāvju palātā, ko maltiešu valodā dēvē par *Kamra tar-Rapprezentanti*.

Valsts oficiālās valodas ir divas – maltiešu un angļu. Valodā lielu ietekmi ir atstājusi itāļu valoda, it īpaši sicīliešu

dialekts. 1964. gadā Malta ieguva neatkarību no Lielbritānijas un 2004. gadā pievienojās Eiropas Savienībai, 2008. gada 1. janvārī eirozonai, ir Britu Nāciju sadraudzības un Apvienoto Nāciju locekle.

Malta administratīvi iedalās 68 vietējās padomēs, kuras ievēl reizi trīs gados.

Salas nav bagātas ar derīgiem izrakteņiem, tāpēc Malta ir atkarīga no ārējiem tirgiem. Valsts teritorijā darbojas vairāk nekā 100 kopuzņēmumu un ārvalstu kompāniju filiāles. Vadošās rūpniecības nozares ir tekstilrūpniecība, apavu ražošana, kuģu būve, ķīmiskā rūpniecība un elektronika. Lielāko daļu lauksaimniecības produktu importē, taču salās tiek audzēti kvieši, mieži, dārzeņi, augļi, vīnogas un puķes. Tūrisms Maltā ir nozīmīgākā tautsaimniecības nozare, jo ik gadu to apmeklē vairāk kā 1 milj. tūristu.

Maltā valda Vidusjūras klimats ar maigām, lietainām ziemām un karstām, sausām vasarām. Pavasaros laiks ir vējains. Zemākā temperatūra salā fiksēta 1962. gada 1. februārī -1,7°C un augstākā temperatūra 43,8°C reģistrēta 1999. gada augustā.

Malta ir ļoti atkarīga no pazemes ūdeņiem, kurus virszemē piegādā pa speciāli ierīkotiem ūdens tuneļiem, zem zemes tās garums vidēji ir 97m.

Vairāk nekā pusi no Maltā patērētā dzeramā ūdens iegūst atsāļojot jūras ūdeni, kas savukārt rada problēmas ar fosilo kurināmo un piesārņojumu.

Lielākā daļa Maltas iedzīvotāju dzīvo tieši Maltas salā. Malta ir viena no visblīvāk apdzīvotajām valstīm Eiropā, iedzīvotāju blīvums ir 1290 cilv./km².

Pie tradicionālajiem amatiem pieskaitāma mežģiņu izgatavošana, salmu pīšana, stikla un zelta izstrādājumu izgatavošana.

Pie maltiešu ēdieniem jāmin zupas (*minestrone* jeb dārzeņu zupa ar makaroniem, zivju zupas), makaroni un citi mīklas izstrādājumi. Maltiešu virtuvei ir raksturīgi arī dažādi ēdieni ar pildījumiem. Viens no iecienītākajiem tradicionālajiem ēdieniem ir *stuffat Tal-Fenek* (sautēta truša gaļa). Maltas lepnums ir vīns, kura unikālītāti nosaka klimatiskie apstākļi un sastāvs.

